

ĐỀ THI HỌC KÌ 2 – ĐỀ 5**MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 10****BỘ SÁCH: CHÂN TRỜI SÁNG TẠO****Thời gian làm bài: 90 phút****Đáp án đề 5****Phần I. ĐỌC HIỂU**

Câu 1(0.5đ)	Câu 2 (0.5đ)	Câu 3(0.5đ)	Câu 4(0.5đ)	Câu 5(0.5đ)	Câu 6(0.5đ)	Câu 7(0.5đ)	Câu 8 (0.5đ)
C	D	A	C	D	B	C	B

Câu 1: Văn bản trên thuộc thể loại nào? Chỉ ra dấu hiệu nhận biết

- A. Văn bản truyện, kể về một người bạn
- B. Văn bản nghị luận xã hội, bàn về cách đánh giá một tác phẩm thơ
- C. Văn bản nghị luận văn học, đánh giá giá trị tác phẩm thơ
- D. Văn bản kí, ghi lại hành trình nhận thức của tác giả

Phương pháp giải:

Đọc kĩ văn bản và nhớ lại kiến thức về thể loại

Lời giải chi tiết:

Văn bản trên thuộc thể loại nghị luận văn học

Dấu hiệu nhận biết: văn bản đánh giá một khía cạnh thuộc tác phẩm truyện

→ Đáp án C

Câu 2: Đâu không phải nội dung của văn bản “Dưới bóng hoàng lan: truyện ngắn gợi nghĩ”?

- A. Không có cốt truyện
- B. Êm ả trôi xuôi nhưng bất an
- C. Đau thương âm thầm
- D. Nghệ thuật xây dựng nhân vật

Phương pháp giải:

Đọc kĩ văn bản

Phương pháp loại trừ

Lời giải chi tiết:

Nội dung của văn bản:

- Không có cốt truyện
- Êm ả trôi xuôi nhưng bất an
- Thể hiện sự đau thương âm thầm

→ Đáp án D

Câu 3: Dòng nào sau đây nói lên cách mở đầu đặc biệt của văn bản “Dưới bóng hoàng lan: truyện ngắn gợi nghĩ”?

- A. Dẫn ý kiến của nhà phê bình để kết nối vào luận đề
- B. Kể chuyện về nhà phê bình để bàn luận
- C. Vào luận đề bằng thủ pháp đối lập
- D. Vào luận đề bằng cách nêu ý kiến

Phương pháp giải:

Đọc kỹ phần mở đầu

Rút ra đặc điểm của cách mở đầu ấy

Lời giải chi tiết:

Cách mở đầu của văn bản: “... nhà phê bình Vũ Ngọc Phan trong Nhà văn hiện đại đã viết...” → dẫn ý kiến của nhà phê bình để kết nối vào luận đề

→ Đáp án A

Câu 4: Đoạn văn bản từ “Thanh lách cánh cửa... đến do câu đầu truyện quyết định” chứa những yếu tố nào thuộc văn bản nghị luận?

- A. Dẫn chứng + lí lẽ
- B. Lí lẽ + luận điểm
- C. Dẫn chứng + nêu luận điểm + lí lẽ
- D. Dẫn chứng

Phương pháp giải:

Đọc kỹ đoạn văn

Lời giải chi tiết:

Đoạn văn chứa yếu tố:

- Dẫn chứng: “Thanh lách cánh cửa gỗ... vào”
- Nêu luận điểm: mở đầu DBHL đã đáng kể là một trong những câu mở truyện ngắn bậc thầy
- Lý lẽ: Ngắn và gọn... quyết định

→ Đáp án C

Câu 5: Văn bản “Dưới bóng hoàng lan: truyện ngắn gợi nghĩ” đã gợi nghĩ về điều nào sau đây?

- A. Một nỗi đau buồn thoáng nhanh
- B. Cuộc đời nhân vật êm ả trôi xuôi nhưng bất an
- C. Một cái gì đó không thấy được nhưng rõ ràng là đang ập tới, đã cận kề
- D. Tất cả các ý trên

Phương pháp giải:

Đọc kỹ văn bản và các đáp án

Lời giải chi tiết:

Văn bản đã gợi nghĩ về:

- Một nỗi đau buồn thoáng nhanh

- Cuộc đời nhân vật êm ả trôi xuôi nhưng bất an

- Một cái gì đó không thấy được nhưng rõ ràng là đang ập tới, đã cận kề

→ Đáp án D

Câu 6: Đoạn văn bản từ “Truyện ngắn kiệm lời... đến mỗi mắt trông chờ anh?” có vai trò như thế nào đối với toàn văn bản?

A. Làm sáng lên luận điểm: Truyện ngắn kiệm lời, chỉ gợi ý

B. Đoạn có vai trò quan trọng nhất trong văn bản làm sáng lên luận đề: “truyện ngắn gợi nghĩ”

C. Làm sáng lên luận điểm: Một nỗi đau buồn thoáng nhanh

D. Là lí lẽ làm sáng tỏ ý: Chốn Thanh về mọi thứ đều già cỗi và không đổi

Phương pháp giải:

Đọc kĩ đoạn văn và toàn văn bản

Liên hệ vai trò của đoạn văn với toàn văn bản

Lời giải chi tiết:

Đoạn văn có vai trò quan trọng nhất trong văn bản, làm sáng lên luận đề “truyện ngắn gợi nghĩ”

→ Đáp án B

Câu 7: Dẫn chứng: “Thanh cúi nhìn bóng chàng lay động trong lòng bề với mảnh trời xanh tan tác” để làm sáng tỏ luận điểm nào sau đây?

- A. Cuộc đời các nhân vật của DBHL dường như hoàn toàn êm ả trôi xuôi
- B. Truyện không có cốt truyện
- C. Nỗi buồn của DBHL thực ra là nỗi đau thương, một nỗi đau thương âm thầm
- D. Bóng hoàng lan là bóng mát cuối cùng

Phương pháp giải:

Đọc kỹ dẫn chứng và văn bản

Lời giải chi tiết:

Dẫn chứng làm sáng rõ luận điểm: Nỗi buồn của DBHL thực ra là nỗi đau thương, một nỗi đau thương âm thầm

→ Đáp án C

Câu 8: “Những tình huống hiên lành này sẽ kéo dài được bao lâu? Liệu Thanh có thể cứ đều đều hàng năm trở về nơi bình yên và thong thả này?” là:

- A. Câu chứa luận điểm
- B. Lý lẽ
- C. Dẫn chứng
- D. Nêu luận đề

Phương pháp giải:

Đọc kĩ câu văn và liên hệ với tổng thể toàn văn bản

Lời giải chi tiết:

Câu văn trên là lý lẽ chứng minh cho luận điểm: Cuộc đời các nhân vật của DBHL dường như hoàn toàn êm ả trôi xuôi

→ Đáp án B

Câu 9: Em thích nhất nhận định nào về tác phẩm Dưới bóng hoàng lan? Vì sao? (0.5đ)

Phương pháp giải:

Đọc kĩ văn bản và xác định nhận định mình thích nhất

Giải thích lí do

Lời giải chi tiết:

- Xác định và lựa chọn đúng câu chứa luận điểm/ quan điểm/ bình luận sắc nét về một khía cạnh/ phương diện cụ thể của tác phẩm Dưới bóng hoàng lan
- Nêu rõ lý do yêu thích (2 lý do trở nên; lý do phải có căn cứ, bám sát một dẫn chứng trong văn bản)

Câu 10: Có thể thay đổi trật tự các luận điểm chính trong văn bản “Dưới bóng hoàng lan: truyện ngắn gợi nghĩ” không? Vì sao?(0.5đ)

Phương pháp giải:

Dựa vào kiến thức của bản thân

Lời giải chi tiết:

- Không thể thay đổi được

- Vì các luận điểm đi từ khái quát đến cụ thể, đi từ mở đầu vào chiều sâu nội dung của tác phẩm “Dưới bóng hoàng lan” – Thạch Lam

Câu 11: Văn bản “Dưới bóng hoàng lan: truyện ngắn gợi nghị giúp em nhận thức thêm điều gì về bối cảnh văn hóa, xã hội thời Thạch Lam sống? (1đ)

Phương pháp giải

Dựa vào nhận thức về bản thân

Lời giải chi tiết

- Gợi ý:

+ Xã hội, đất nước chứa một nỗi đau thương âm thầm,... cuộc sống của con người buồn, chứa âu lo

+ Có điều bất ổn đang ập tới, đã cận kề

II. VIẾT (4đ)

1. Đọc ngữ liệu sau và trả lời câu hỏi a,b (1đ)

Văn bản 1

Tiếp cận cấu trúc bề mặt tác phẩm:...
Người bình thơ cũng có thể bình một câu, vài ba câu, một đoạn, một khổ thơ bất kỳ nào đó trên văn bản bài thơ, miễn là số lượng từ bình cần bảo đảm đủ yêu cầu của một tác phẩm

Văn bản 2

Tiếp cận trực tiếp ý nghĩa tác phẩm:
Đây là phần tiếp cận chính, quan trọng nhất. Nếu hai cách tiếp cận vừa nêu nghiêng về mặt cơ học, hoặc chỉ chú ý về một khía cạnh nhất định, thì cách tiếp cận thứ ba này đi thẳng vào

bình thơ trong quan hệ tương ứng hợp lý với bài thơ. Thí dụ, đơn vị tác phẩm thơ nhỏ nhất là một câu thơ (Tôi đứng về phe nước mắt – Dương Tường) thì không thể chỉ dùng một câu văn ngắn thông thường để bình. Một câu có thể là một tác phẩm thơ ở dạng đặc biệt, nhưng khó chấp nhận một tác phẩm bình chỉ vắn vẹn một câu văn với ngữ pháp và độ dài thông thường.

bản chất nghệ thuật của tác phẩm. Ý nghĩa tác phẩm có thể là tạm phân ra ba loại: ý nghĩa về nội dung, cảm hứng, tư tưởng, vấn đề; ý nghĩa nghệ thuật (tứ thơ, ngôn ngữ thơ, hình ảnh thơ, giọng điệu thơ, câu thơ...); ý nghĩa tổng hợp cả nội dung và nghệ thuật nói trên. Tứ thơ và tinh thần bài thơ là hai yếu tố cần xem trọng đầu tiên.

(<http://by.com.vn/ZdDwH>)

(<http://by.com.vn/ZdDwH>)

a. Xác định điểm chung của 2 đoạn văn bản trên

Phương pháp giải

Đọc kỹ hai văn bản và suy ra điểm chung

Lời giải chi tiết

Điểm chung của văn bản: Cùng bàn về cách tiếp cận tác phẩm văn học

b. Khi đánh giá, phân tích một tác phẩm văn học, ta cần tiếp cận cấu trúc bề mặt tác phẩm hay tiếp cận trực tiếp ý nghĩa tác phẩm? Vì sao?

Phương pháp giải

Đọc kỹ hai văn bản, đưa ra ý kiến của bản thân và giải thích lý do

Lời giải chi tiết

Cần tiếp cận cả cấu trúc bề mặt tác phẩm và tiếp cận ý nghĩa tác phẩm

Bởi cấu trúc bề mặt tác phẩm là cơ sở để tiếp ý nghĩa tác phẩm (nếu không tiếp cận cấu trúc bề mặt tác phẩm mà tiếp cận trực tiếp ý nghĩa tác phẩm sẽ sa vào tình trạng suy diễn... khó thuyết phục người đọc)

2. Viết bài luận đánh giá một tác phẩm văn học mà em yêu thích (thuộc thể loại đã học trong chương trình Ngữ Văn 10) theo 1 trong 2 hướng tiếp cận đã nêu trong 2 đoạn văn bản trên. Bài có độ dài từ 1,5 đến 2 trang giấy thi (3đ)

Phương pháp giải:

Sử dụng những kiến thức đã học và kinh nghiệm của bản thân để hoàn thành yêu cầu

Lời giải chi tiết:

Viết bài luận đánh giá một tác phẩm văn học mà em yêu thích theo 2 hướng tiếp cận: cấu trúc bề mặt tác phẩm và ý nghĩa tác phẩm		
Phần chính	Điểm	Nội dung cụ thể
Mở bài	0.25	- Giới thiệu tác phẩm, tác giả - Giới thiệu luận đề: tiếp cận tác phẩm theo cấu trúc bề mặt tác phẩm và ý nghĩa tác phẩm
Thân bài	2	Gồm các ý chính (từ 2 luận điểm trở lên) - Phân tích đánh giá cấu trúc bề mặt tác phẩm

		<p>+ Giá trị nội dung tác phẩm (Câu chứa luận điểm+ lí lẽ + dẫn chứng phù hợp)</p> <p>+Giá trị hình thức nghệ thuật của tác phẩm như cấu trúc, nghệ thuật đặc sắc, ngôn ngữ, hình ảnh... (Câu chứa luận điểm + lí lẽ + dẫn chứng phù hợp)</p> <p>- Phân tích đánh giá ý nghĩa tác phẩm (ý nghĩa bộ phận/ ý nghĩa toàn tác phẩm)</p>
Kết bài	0.5	<p>- Khẳng định giá trị của tác phẩm</p> <p>- Sự tác động của văn bản tới bản thân, xã hội</p>
Yêu cầu khác	0.25	<p>- Bài viết thể hiện rõ đặc trưng thể loại (nghị luận văn học)</p> <p>- Phân tích, suy luận, bình luận phù hợp với nội dung của bài thơ, phù hợp với văn hóa dân tộc...</p> <p>- Tránh suy diễn vô căn cứ</p>